

Halpaa hammashoitoa Ruotsissa

Ruotsin hammashoitajärjestelmä muistuttaa varsin paljon suomalaista sisartaan julkisine ja yksityisine palveluineen. Hoidon hinta terveyskeskuksissa on kuitenkin kalliimpi kuin Suomessa ja lähellä yksityisiä hintoja. Hintakysymykset ovat siellä jatkuvassa myllytyksessä niin tiedotusvälineissä kuin päättäjien keskuudessa. Ei siten ihme, että ruotsalaisen sijoittajan liikeidea tuoda puolalaisia hammaslääkäreitä Ruotsiin ja tarjota yksityistä hammashoitoa Tukholmassa puolella hinnalla terveyskeskukseen verrattuna johti värikkääseen julkiseen mielipidevaihtoon.

Asiaan kytkeytyi ruotsalainen ammattiyhdistysliike, joka on taistellut ulkomaista halpatyövoimaa vastaan muun muassa kuuluisaksi tullessa Vaxholmin tapauksessa. Siinä latvialainen rakennusalan yritys meni boikotin takia konkurssiin. Asiaa puidaan parhaillaan EY-tuomioistuimessa. Tukholmalaisen City Dental -klinikan takana oleva liikemies tykitti lehdissä takaisin: edulliset hinnat mahdollistavat keskusjärjestö LO:n jäsenille eli tavallisille työläisille hammashoidon. Esimerkiksi tutkimus maksaa folktandvärdenin klinikalla 49 euroa, mutta City Dentalissa 24 euroa, hampaanpoisto vastaavasti edellisessä 52, jälkimmäisessä 25 euroa. Halpojen hintojen takana on liikemiehen mukaan se, että vastaanotto on auki myös iltaisin ja tiloja hyödynnetään hyvin – ”täällä ei pelata golfia perjantaisin”. Vasta-avautuneen Tukholman vastaanoton jälkeen ovat vuorossa Malmö ja Göteborg, ensi syksynä yritys kertoo rantautuvansa myös Helsinkiin ja mahdollisesti myöhemmin Turkuun ja Tampereelle. Suomessa kilpailuedellytykset eivät halvempien terveyskeskushintojen vuoksi kuitenkaan ole niin suotuisat kuin Ruotsissa.

Ruotsin sosiaalivaltion hammaslääkärien valvonnasta vastaava virkamies arvostelee liikeidea siitä, että keskuksen hammaslääkärit vaihtuvat kuuden kuukauden välein. Hänen mielestään hoidon jatkuvuus ja tietämys potilaan asioista kärsivät. Liikemies myöntää, että puolalaiset hammaslääkärit joudutaan vaihtamaan puolen vuoden välein verotuksellisista syistä. Seuraavat 12 tulijaa ovat jo odottamassa. Hammaslääkärit ovat itsenäisiä yrittäjiä, jotka maksavat veronsa ja sosiaalimaksunsa Puolaan. Yli puolen vuoden toiminta johtaisi Ruotsin kovempaan verotukseen. Sosiaalivaltio ei ole myöskään tyytyväinen siihen, että hammaslääkärit kirjoittavat potilaskertomukset englanniksi, minkä jälkeen teksti käännetään sikäläisten säädösten mukaisesti ruotsiksi allekirjoitusta varten. Viranomaisten mielestä lain tarkoituksena on, että lääkäri, joka allekirjoittaa

potilaskertomuksen, myös ymmärtää mitä siinä lukee.

Ruotsin hammaslääkäriliitto otti lehdistötiedotteessaan maltillisen kannan asiaan. Puolalaiset kollegat toivotetaan tervetulleeksi, kunhan hoidon laadusta pidetään kiinni. Kilpailua ei kavahdeta, mutta yrittämisen ehtojen tulisi olla samanlaiset. Ei ole loogista suhtautua nurjamielisesti maahantulijoihin – siitähän EU:n kansalaisille tuomista mahdollisuuksista juuri on kyse. Sitä paitsi Ruotsistakin on hammaslääkäreitä lähtenyt parempien palkkojen perään Saksaan ja Englantiin, miksei saman tulisi olla mahdollista uusien EU-maiden hammaslääkäreille?

Mitä halvoista yksityisen hammashoidon hinnoista pitäisi meillä ajatella?

Kilpailulain perusteella jokainen klinikanharjoittaja saa ja joutuu itse asettamaan hintansa. Etukäteen ei voi myöskään tietää, onko normaalia halvemmalla hinnalla myyty palvelu huonompilaatuista. Tärkeää on kuitenkin pohtia, mikä mahdollistaa matalamman hintatason. Tehokkaat prosessit? Halvemmat materiaalitlaitteet, laitteet ja vastaanottotilat? Pienemmät palkat ja työn sivukulut, kuten tuossa Ruotsin tapauksessa? Yksi mahdollisuus saada toiminta kannattavaksi on pyrkiä maksimoimaan toimenpiteiden määrä. Näinhän toimitaan halpaketjun päivittäistavarakaupassa – hinta alas ja volyyymi ylös – eikä tässä kaupankäynnin logiikassa ole mitään epäeettistä. Kuluttaja toki tietää mitä tarvitsee. Periaate soveltuu kuitenkin harvinaisen huonosti suun terveydenhuoltoon. Se tuo ylihoidon riskin, josta potilas ei voi olla tietoinen. Hoitavan hammaslääkäriin etiikka on koetuksella, jos yrityksen omistaja asettaa tiukan tuntikohtaisen laskutustavoitteen.

Alamme kannalta on keskeisen tärkeää säilyttää kaikissa oloissa yhteiskunnan luottamus. Potilas ei ole ostamassa toimenpiteitä vaan terveyttä.

MATTI PÖYRY